

Hørings svar på Veivalgsdokumentet fra Gjøvik kirkelige fellesråd.

1. Bør det gjøres endringer av fordelingen av oppgaver og myndighet mellom nasjonalt, regionalt og sentralt nivå? I så fall hvilke og hvorfor?

Gjøvik kirkelige fellesråd har over flere møter samtalt over temaet: fremtidig kirkeordning. Vi opplever temaet komplisert, men også meget interessant, ikke minst fordi temaet har vært sentralt i hele vår valgperiode. Vi deltok da også med uttalelse etter «refleksjonsdokumentet». Selv om det er gått noe tid siden vår uttalelse den gang, kan vi ikke se at det er kommet momenter som gjør at vi skulle endre mening i vårt grunnleggende syn, nemlig at det bør legges mer oppgaver og myndighet lokalt, til et organ som opptrer på vegne av soknene - blant annet arbeidsgiveransvar for prestene.

Ved opprettelse av et nytt nasjonalt rettssubjekt, som også får ansvar for økonomistyring av statlige midler, blir den nasjonale kirke styrket. Vi er ikke uenige i en slik ny modell, men vil påpeke at det da samtidig blir viktig å balansere utviklingen ved at det andre rettssubjektet også styrkes.

Det er i soknet kirken lever. Det er her vi må ha fokus.

Vi har registrert at Kirkerådet foreslår å legge soknet inn i, eller under, det nasjonale rettssubjekt. Dette vil vi protestere mot. Det blir å snu all kirketenkning på hode. Vi opplever det som et paradigmeskifte, et skifte vi ikke støtter. Vi vil også avvise det vi opplever som Kirkerådets argumentasjon for en slik underleggelse, at det lokale rettssubjekt må være uløselig knyttet til det nasjonale og at det av denne grunn må underlegges. Dette kan ivaretas ved å beholde dagnes § 2 i kirkeloven.

(Vi sitter med en følelse av at man tildekker argumentasjonen. Vi tenker at det er fordi man vil ha en felles arbeidsgiver, nasjonalt, for deretter å delegere arbeidsgivermyndighet «nedover», at man foreslår denne ugunstige løsning. Dette er uønsket, og vil svekke soknet som rettssubjekt.)

Rådet mener at de endringer som nå skal foretas bør brukes til å forenkle strukturer. Det må være et mål å avbyråkratisere og legge mer myndighet der arbeidet foregår. Sentrale og regionale organer må fortsatt sees på som organer som er til for kirkens liv, dvs. soknets virksomhet.

2. Deler høringsinstansen Kirkerådets vurdering om at dagens finansieringsordning er den beste til å sikre bred folkekirke?

Stortinget har lagt til grunn en fortsatt to-delt finansiering. At staten fortsetter å finansiere det de har forpliktet seg til så langt, er bra. Vi mener også at det gjensidige forhold som er mellom kirken lokalt og kommunen må opprettholdes. Kirken er i stor grad en kommunekirke.

Vi har imidlertid oppfattet signaler om at Kirkerådets argumentasjon for en kort rammelov fra 2020 gjør det problematisk å opprettholde Kirkelovens § 15 slik den er utformet i dag. Det bekymrer oss. Vi må ikke stille oss i en situasjon der vi holder Staten og kommunene på en slik avstand at de finner det problematisk å finansiere lokalkirken.

3. Dersom dagens finansieringsordning for Den norske kirke faller bort, hvilken ordning vil høringsinstansen gå inn for? Begrunn svaret.

Som fellesrådet også understreket i tidligere høringer, mener vi at det er viktig at dåp må være det eneste kriterium for medlemskap i Dnk.

Vi har registrert at statsråden antyder innføring av medlemsavgift. Dette er absolutt ikke ønskelig. Vi opplever statsrådets argumentasjon slik at når kirken ønsker en kort rammelov, så fører det til en mulig ny finansieringsordning. Som kirke må vi ikke stille oss slik at Staten finner det vanskelig å finansiere kirken. Vi ser en fare i det ved at man lager en så kort ny lov for kirken at Staten ikke ser forskjell på oss og andre livssynssamfunn. Dnk ha fått et spesifikt annet grunnlag enn alle andre religioner og trossamfunn, bl.a. ved å være landsdekkende. Slik sett mener vi det fortsatt er ønskelig med egen kirkelov på grunn av Den norske kirkes særlige stilling ut fra Grunnlovens § 16. En slik løsning vil fortsatt hjemle kommunal finansiering.

Hvis man må ha tilleggsfinansiering i en fremtid, er det bedre med livssynsavgift, en lik avgift (skatt) for alle. For medlemmer av dnk bør det være naturlig at den går til dnk.

4. Hvordan kan kirkestrukturen forenkles for at knappe ressurser kan bli rasjonelt utnyttet?

Soknene må i størst mulig utstrekning få oppgaver, ressurser og beslutningsmyndighet til å drive kirkens virksomhet. Det innbefatter også at de to strukturene må slås sammen. Man må samle mest mulig av virksomheten lokalt, i et organ som opptre på soknets vegne. Videre må vi unngå delegasjon av oppgaver, herunder arbeidsgiverfunksjoner, få rasjonelle beslutningsstrukturer og redusere antall godkjenningsordninger.

5. Har høringsinstansene synspunkter på kriteriene for soknestørrelse og sokneinndeling i en fremtidig kirkeordning?

Vi mener sokn skal være funksjonelle enheter med minst en prest og at det knyttes en, eller flere, kirker til enheten. Det er på denne måten kirken primært ytrer seg, gjennom gudstjenestefeiring, trosopplæring og diakonalt arbeid.

Selv om vi primært vil være tilbakeholdende til store endringer i sokneinndelingen, ser vi at det enkelte steder i landet vil være behov for nytenkning (de største byer og de minste sokn). Vi mener imidlertid at det først og fremst bør arbeides med størrelsen på det andre organ som arbeider på soknets vegne, fellesrådet. Dette må tilpasses en ny hverdag (kommunereform og oppgavefordelingen i kirken).

6. Bør ordningen med to organer for soknet (menighetsråd og fellesråd) videreføres?

På linje med hva vi har uttalt ved flere anledninger, herunder svar på refleksjonsdokumentet, mener vi at det har vært en god organisering man har hatt med to organer for soknet. Det har ikke vært mulig for det enkelte menighetsråd å følge opp alle lover og regler, det har vært nødvendig med koordinering av arbeidsområder (trosopplæring m.m.), koordinering i forhold til kommunen osv. Vi ser at enkelte fellesråd kan bli litt for små i en fremtidig struktur, men det kan man få hjelp til å løse bl.a. gjennom en kommunereform og /eller med interkommunalt samarbeid.

7. Hvis ordningen videreføres: På hvilket nivå bør fellesorgan for flere sokn ligge (kommunenivå eller annet nivå, for eksempel prostinivå eller bispedømmenivå)?

Vi opplever at dette spørsmålet henger nøye sammen med spørsmål 2 – økonomi. Dessuten henger spørsmålet sammen med kommunereformen. Denne reformen vil i løpet av noen år trolig etablere enheter de fleste steder som er robuste nok og bør sees sammen med prostinivå i kirken. I vårt område arbeides det aktivt i en slik retning. Det betyr for oss at noen fellesråd /kommuner er store nok som de er, mens man andre steder vil få egnede enheter, og til sist vil det i noen områder bli behov for interkommunalt samarbeid også på den kirkelige sektor. Å gjøre bispedømmet til fellesorgan vil innebære sentralisering og byråkratisering og garantert vanskeliggjøre kommunal finansiering.

8. Hvis ordningen videreføres: Bør det gjøres endringer i oppgavedelingen mellom menighetsråd og fellesråd?

GKF mener primært at det ikke er behov for store endringer i oppgavefordelingen mellom de to organene. At det kan bli behov for justeringer og klargjøringer f.eks forholdet til strategi og økonomi, ser vi. I tillegg er forholdet med daglig leder i menighet uavklart, men hovedfordeling slik det fremgår av §§9 og 14 i kirkeloven bør fortsette.

9. Bør all virksomhet i soknet underlegges soknets organer?

Høringsinstansen er enig med Kirkerådets flertall i at all virksomhet bør inkluderes i styrings- og ledelsesansvaret for soknets organer. Det inkluderer også prestedtjenesten. Dette vil vi mene at også innebærer en justering av kirkeloven § 9 – om gudstjenesteliv.

10. Hvordan bør daglig ledelse for virksomheten i soknet organiseres?

Den som er daglig leder, hvilket også kan, men ikke må, være en prest, må selvsagt underlegges og være ansvarlig overfor soknets organer.

Vi registrer drøftingene mht presten som daglig leder. Vi sitter med en følelse av at man ikke helt tar høyde for det krysspress en prest kan få ved også å inneha arbeidet

som daglig leder i et organ for soknet. Vi mener imidlertid det ikke må lages et yrkesforbud for prester til å være daglige leder når de ellers har kompetanse og egnethet for slike stillinger. Samtidig har vi stor forståelse for de av våre prester som ikke vil inn i disse stillinger, men konsentrere seg om den egentlige prestedtjeneste. Vi vil også peke på utfordringen ved at presten da naturlig nok ikke kan ha stemmerett i menighetsrådsmøter så lenge han også er daglig leder. Det vil vi mene er uheldig at presten ikke har.

11. Hvilken rolle bør biskopen ha i en fremtidig kirkeordning?

Rådet ønsker seg en tydelig biskop med et tydelig tilsynsansvar, gjerne utvidet, men med utgangspunkt i dagens Tjenesteordning for biskop § 1. Vi mener imidlertid at biskopen ikke skal ha arbeidsgiveransvar for noen ansatte, Det gjør biskopene utydelige og tar vekk noe av deres fokus. Frigjøres de fra arbeidsgiveransvaret, vil de kunne være motivatorer for alle ansatte og være frie talspersoner i det offentlige rom. I tillegg kan de også få mer tid for teologisk arbeid, motivere og utvikle.

12. Hvilke virkemidler bør biskopen ha for å kunne ivareta tilsynet på en god måte?

GKF synes det er vanskelig å ha noe klar oppfatning om et slikt spørsmål. For oss er det viktig at biskopene blir synlige i sitt tilsyn og kan gjennomføre reelt tilsyn med en frekvens som gir mening. Til dette hører tilstrekkelige hjelpemidler med mulighet for pålegg og til å gripe inn i tilsetninger og oppsigelser m.m. Det blir fortsatt viktig at biskopen har en sentral rolle i tilsetting av prester og annet vigslet personell.

Tilsynet må imidlertid ikke blandes med arbeidsgiveransvaret. Tilsynet gir pålegg, og så blir det opp til en annen arbeidsgiver å gjennomføre, slik normalt er.

13. Hvordan bør utpeking av biskoper skje i en fremtidig kirkeordning?

Rådet mener det kan fortsette som nå. Det er viktig at soknene i det aktuelle bispedømme blir hørt. Vi synes på den annen side at disse prosessene er svært omstendelige / tungvinte. Alternativt kan man derfor tenke seg mer en ordinær søkeprosess.

14. Bør bispedømmerådet opprettholdes som rådsorgan på bispedømmenivå, og hva skal i så fall være bispedømmerådets rolle i rådsstrukturen?

Spørsmålet har stor sammenheng med hvordan oppgavene fordeles. Dersom alt arbeidsgiveransvar for lokalt tilsatte legges lokalt og alt arbeidsgiveransvar for regionale og sentrale organer legges til Kirkerådet, blir behovet for dette rådsorganet mindre.

Slik blir vår konklusjon mer i retning av Kirkerådets mindretall.

GKF finner det imidlertid naturlig og nødvendig å opprettholde en fagstab knyttet til biskopen.

Det bør i så fall være et demokratisk valgt råd.

15. Hvilke oppgaver bør i så fall legges til bispedømmerådet?

- Rådgivere for biskopen
- Utføre støttefunksjoner for menighetene
- Faglig utvikling så vel innen teologi som for andre kirkefag
- Strategisk arbeid for bispedømmet og eventuelt
- Drøfte saker til kirkemøtet

Høringsinstansen har også merket seg drøftingen i dokumentet av bispedømmets forhold til de to rettssubjektene (tre kulepunkt på s. 61/62).

Rådet har mest sans for at bispedømmet blir et organ for det nasjonale rettssubjekt. Kulepunkt to, som organ vekselvis for soknet og for det nasjonale ser vi som direkte uønsket. Det virker teoretisk og vi frykter at bispedømmet vil komme i skvis og i lojalitetskonflikt, som regel med det resultat at de blir pålagt å følge det nasjonale.

16. Bør alle ansatte ha den samme arbeidsgiver og hvilket organ bør dette i så fall være?

Dette er et meningsløst spørsmål. Spørsmålet forutsetter at svaret er det nasjonale rettssubjekt i og med at noen også må være ansatt der.

Vi går inn for at alle som arbeider lokalt skal ha samme arbeidsgiver inkl. menighetsprester og andre vigslede. Det er selvsagt at de som jobber sentralt og regionalt i kirken skal ha det sentrale rettssubjekt som arbeidsgiver.

Hvis man skulle tenke seg at bispedømmet skulle være en slik felles arbeidsgiver, frykter vi for finansieringsgrunnlaget for de tilsatte med kommunal finansiering. Dette vil bli betydelig svekket i forhold til dagens situasjon. Det nedlegges i dag betydelig innsats fra svært mange kirkelige fellesråd i hver enkelt kommune når det gjelder å dokumentere behov for midler til kirken lokalt – både til virksomhet og bygningsforvaltning. Til tross for det ser vi at flere sliter. Bispedømmet vil ikke være i stand til å kunne erstatte denne innsatsen. Nærheten forsvinner og politikernes interesse og forpliktelse blir mer utydelig. De kommunale bevilgninger vil derfor med overveiende sannsynlighet bli redusert - med nedbemanning av de overførte stillinger fra soknet som nødvendig konsekvens.

17. I hvilken grad bør arbeidsgiverfunksjoner fordeles på de ulike organer (Biskopen regnes i denne sammenheng som et organ)?

Når vi nå skal gjøre noe med organiseringen, herunder samkjøre de to arbeidsgiverlinjer slik kirkemøtet har forutsatt, må målet være å få til en enkel og tydelig organisering bygget på arbeidsmiljølovens normalforståelse. Det innebærer at

organiseringen tydeliggjør hvem som er arbeidsgiver og hvem som opptrer i arbeidsgivers sted. (Normal delegeringspraksis (Jf. Kirkelovens § 14) bør selvsagt videreføres.)

18. I hvilken grad skal det åpnes for lokale og regionale variasjoner av arbeidsgiveransvaret?

GKF opplever dette spørsmålet som uklart. Hva menes med variasjoner? Vi ønsker oss en kirke med klare og ryddige linjer, et ryddig organisasjonskart som alle kan forholde seg til, og som kan gi et arbeidsmiljø som er bygd på arbeidsmiljølovens bestemmelser mht. arbeidsgiveransvaret

19. Hvordan bør man på best mulig måte ivareta særpreget til prestedtjenesten og andre viglede medarbeidere?

GKF er opptatt av, og vil fortsatt ivareta, den spesielle tjeneste som er tillagt våre prester, en tjeneste som er knyttet til forvaltningen av ord og sakrament. Teologisk frihet, selvstendighet innen faget, faglig utvikling, alt under biskopens tilsyn er selvsagt for oss.

GKF opplever at noe av særpreget til prestedtjenesten og andre viglede tjenester ivaretas bl.a. gjennom Kirkemøtes tjenesteordninger, vigslingsliturgier og planvedtak, samt gjennom de ulike utdanningsløp for tjenestene.

Stillingene kjennetegnes videre av en utvidet lojalitetsplikt i forhold til kirkens tro- og læregrunnlag. Det tilligger biskopen å føre særskilt tilsyn med at motivasjonen for kirkelig tjeneste opprettholdes og at lojalitetsplikten etterleves.

I lys av dette finner vi det naturlig at også våre prester slik mange andre fag (leger, redaktører m.fl) får nødvendig faglig frihet, men ellers må forholde seg til den øvrige virksomhet.

20. Har høringsinstansen synspunkter på Kirkemøtets rolle i kirken?

GKF ønsker at Kirkemøtet fortsatt skal ha en viktig rolle som det øverste representative organ i Den norske kirke. Kirkemøtet ivaretar en viktig rolle for trossamfunnets i forhold til andre religioner, andre trossamfunn og overfor staten. Kirkemøtets oppgave som de som vedtar liturgier og bøker er avgjørende for en folkekirke som skal være landsdekkende og gjenkjennbar. De har også en klar oppgave i å prioritere blant de mange gode formål.

Vi er imidlertid spørrende til om ikke Kirkemøtets legitimitet svekkes pga. sammensetningen og får en tendens til å opptre som bispedømmerådernes fellesråd.

Vi synes videre at kirkemøtets myndighet overfor soknene, bør gjennomtenkes nærmere. Kanskje bør vi tenke mer i retning av den svenske kirkeloven, der kirkemøtet har myndighet overfor soknet på definerte områder (positivt definert), men ikke inneha generell instruksjonsrett.

Tenkningen om soknet som grunnenhet må beholdes slik at soknet ikke defineres som hørende inn under det nasjonale rettssubjekt, men fortsatt være rettslig regulert som eget rettssubjekt.

21. Har høringsinstansen synspunkter på hvordan kirkemøtet skal settes sammen?

Vi synes nok at dagens sammensetting av Kirkemøtet bærer preg av demokratisk underskudd. En betydelig makt som før var delt mellom kirke og stat, blir nå samlet nasjonalt (rettssubjekt, all økonomistyring, alle lærespørsmål og prioriteringer). Vi mener nok at det bør gjennomføres grundige utredninger for å finne frem til alternativ sammensetning.

22. Har høringsinstansen synspunkter på Bispemøtets oppgaver og rolle i kirkeordningen, herunder forholdet til Kirkemøtet og Kirkerådet?

Vi er enige med mindretallet i Kirkerådet som går inn for at forberedelse, oppfølging og innstilling i lære- og liturgispørsmål overfor Kirkemøtet legges til bispemøtet. Dette gir også som effekt en mer balansert fordeling av makt.

Vi forutsetter selvsagt at saksbehandlingen i bispemøtet utføres etter forvaltningslovens og offentlighetslovens prinsipper og slik blir åpen for offentligheten.

23. Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om ledelse av biskopene?

Ledende biskop må få en tydeligere rolle – også som leder for biskopene og bispetjenesten.

En fortsettelse av dagens ordning der biskopene anses å være arbeidstakere, kan videreføres.

24. Har høringsinstansen synspunkter på Kirkerådets funksjon og sammensetning?

Når nå så mye makt samles i det nasjonale rettssubjekt Kirkemøtet, og det er klart at det vil være Kirkerådet som forvalter i det daglige, mener vi det er svært viktig at Kirkerådet innehar den kompetanse som da blir nødvendig. Dagens sammensetning med fordeling av medlemmer etter stillingskategorier (biskop, prester, lek-kirkelig tilsatt) og en nokså tilfeldig samling av lekfolk er ikke betryggende og hensiktsmessig. Det må snarest legges til rette for en sammensetning som fungerer mer på linje med et ordinært styre der folk blir valgt utfra kompetanse. Det bør imidlertid (kanskje) fortsatt være en fra hvert bispedømme.

25. Bør ordningen med egen lærenemnd videreføres og hvilken funksjon skal en nemnd i så fall ha?

Vi mener at lærenemnda kan fortsette med omtrent samme mandat som i dag. For oss er det viktig å minne om at også kloke lekfolk også kan mene noe i lærespørsmål.

26. Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ansvaret for samisk kirkeliv skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Fellesrådet se ingen grunn til endringer.

27. Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ungdomsdemokratiet og Ungdommens kirkemøte skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Dette mener vi kan være som i dag.

15.05.15

Gjøvik kirkelige fellestråd